

ЗАКОН

О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ СТРАНАЦА

Члан 1.

У Закону о запошљавању странаца („Службени гласник РС”, бр. 128/14 и 113/17), у члану 16. став 1. тачка 2) реч: „месец” замењује се речју: „десет”.

После тачке 2) додаје се тачка 2а) која гласи:

„2а) изузетно од одредбе става 1. тачка 2) овог члана, када је то у интересу Републике Србије или то налажу међународно прихваћене обавезе, министар надлежан за послове запошљавања може одредити и рок краћи од десет дана;”.

После става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

„Изузетно, када је то у интересу Републике Србије или то налажу међународно прихваћене обавезе, привремена радна дозвола за запошљавање може се издати странцу који испуњава све услове из захтева послодавца који се односе на одговарајућа знања и способности, квалификације, претходно искуство и др., уз претходно прибављену сагласност министра надлежног за унутрашње послове, под условом да је странац поднео захтев за привремени боравак.

Радна дозвола за запошљавање из става 3. овог члана издаје се за период који не може бити дужи од 45 дана.”

Досадашњи став 3. постаје став 5.

Члан 2.

Поступци започети пре ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама прописа по којима су започети.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 5. Устава Републике Србије, према коме Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује положај странаца и страних правних лица, као и тачка 8. истог члана, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем у области запошљавања, као и радних односа, заштите на раду, социјалног осигурања и других облика социјалне сигурности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Основни разлог за доношење овог закона јесте прецизирање одредби овог закона којим се врши поједностављење поступка издавања радне дозволе за запошљавање, а у циљу даљег развијања повољнијег пословног окружења и привлачења страних инвестиција.

Један од разлога за доношење овог закона је потреба за скраћивањем рока за спровођење теста тржишта рада, односно за издавање радне дозволе за запошљавање. Наиме, тест тржишта рада подразумева да послодавац пре подношења захтева у одређеном року није пронашао држављане Републике Србије, нити лица која имају слободан приступ тржишту рада, односно странца са личном радном дозволом, одговарајућих квалификација са евиденције организације надлежне за послове запошљавања.

Анализа података о издатим дозволама за рад, посматрано од почетка примене Закона, односно од 4. децембра 2014. године до 31. децембра 2017. године показује да је од укупно издатих дозвола за рад (21.397), највећи број су управо радне дозволе за запошљавање (3.398).

Такође, анализа података показује наставак тренда све већег издавања радних дозвола за запошљавање и у 2018. години. Тако, у периоду од 1. јануара до 14. маја 2018. године, од 2.956 укупно издатих дозвола за рад, највећи број чине радне дозволе за запошљавање, и то 1.329.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. овог закона мења се члан 16. став 1. тачка 2) тако што се после реч: „месец” замењује речју: „десет”. Предложеном изменом закона омогућава се већа ефикасност пружања услуге посредовања од стране Националне службе за запошљавање и утиче се на поједностављење саме административне процедуре.

Чланом 1. став 2. овог закона предлаже се да у изузетним случајевима када то захтевају интереси Републике Србије или то налажу међународно прихваћене обавезе, министар надлежан за послове запошљавања може одредити и краћи рок од десет дана.

Такође, чланом 1. став 3. овог закона додају се нови ст. 3. и 4. којима се предлаже да се радна дозвола за запошљавање може, изузетно издати странцу када је то у интересу Републике Србије или то налажу међународно прихваћене обавезе и уколико постоји претходно прибављена сагласност министра надлежног за одобравање привременог боравка и под условом да је странац поднео захтев за привремени боравак и да испуњава све услове из

захтева послодавца. У наведеном случају, прецизирано је да се радна дозвола за запошљавање не може издати за период дужи од 45 дана.

Чланом 2. овог закона уређује се да ће се поступци издавања радне дозволе за запошљавање који су започети пре почетка примене овог закона окончати у складу са прописима који су били на снази у време подношења захтева за издавање радне дозволе за запошљавање.

Чланом 3. овог закона прописано је да исти ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије за ову ни за наредне две фискалне године.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење овог закона по хитном поступку предлаже се у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 – пречишћени текст), а ради спречавања штетних последица по рад органа и организација, буџет Републике Србије, односно ради поједностављења административних поступака приликом издавања дозволе за рад странцима, с циљем стварања још повољнијег пословног окружења и даљег привлачења страних инвестиција, као једног од приоритета Владе.

Предложене измене односе се на материју која се мора уредити законом, тако да није било могуће решење проблема на други начин.

Кроз скраћивање периода за који се спроводи тзв. тест тржишта рада, омогућава се ефикасније поступање Националне службе за запошљавање, што ће за крајњу последицу имати и брже издавање радне дозволе за запошљавање.

Из свих напред наведених разлога, потребно је хитно уредити одредбу Закона о запошљавању странаца која се односи на скраћивање рока за спровођење теста тржишта рада, који претходи издавању саме радне дозволе за запошљавање, као и увести изузетак за издавање радне дозволе за запошљавање када је у питању интерес Републике Србије или то налажу међународно прихваћене обавезе.

У вези са напред наведеним, предлаже се доношење закона по хитном поступку.

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1) Који су проблеми које закон треба да реши?

Закон о запошљавању странаца, познаје седам врста радних дозвола, и то: лична радна дозвола, радна дозвола за запошљавање, радна дозвола за кретање у оквиру привредног друштва, радна дозвола за упућивање, радна дозвола за независне професионалце, радна дозвола за самозапошљавање и радна дозвола за стручно оспособљавање и усавршавање.

Анализа досадашње примене закона показала је да највећи број издатих дозвола за рад од стране Националне службе за запошљавање чини радна дозвола за запошљавање.

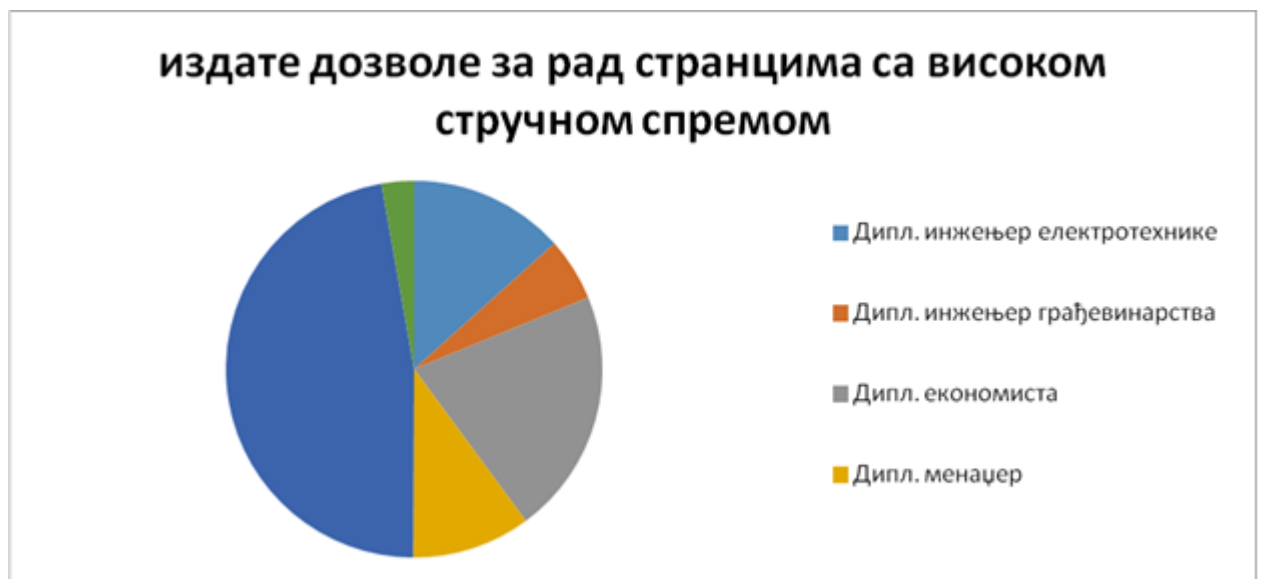
У 2013. години, Национална служба за запошљавање издала је 2.784 радних дозвола страним држављанима са одобреним привременим боравком у Републици Србији (највише држављанима Руске Федерације, Грчке, Македоније и Кине). У периоду од 1. јануара до 31. августа 2014. године издато је укупно 1.905 радних дозвола страним држављанима.

С друге стране, у 2015. години, дакле годину дана након почетка примене Закона, Национална служба за запошљавање издала је укупно 6.362 (нове и продужене), од којих 2.873 чине радне дозволе за запошљавање, што представља 45,16% од укупно издатих дозвола за рад. Овај тренд издавања највећег броја ове врсте радне дозволе наставља се и у 2016. и 2017. години. Тако је у 2017. години 44,26 % од укупно издатих дозвола за рад чине радне дозволе за запошљавање, док је у прва четири месеца 2018. године тај проценат износи 46,11%, што је за 1,9 процентних поена више у односу на целу претходну годину.

У периоду од почетка примене Закона, посматрајући издате дозволе за рад странцу према степену стручне спреме, уочено је да се највећи број дозвола за рад издаје странцима са високом стручном спремом (6.419), затим следе странци са четвртим степеном стручне спреме (5.954) и са трећим степеном стручне спреме (1.743).

Структура издатих радних дозвола странцима са високом стручном спремом, показује да је највећи број странаца које се запошљавају техничке струке (електротехника, ИТ сектор, инжењери грађевинарства, саобраћаја, финансијски стручњаци и др.).

Графикон 1.

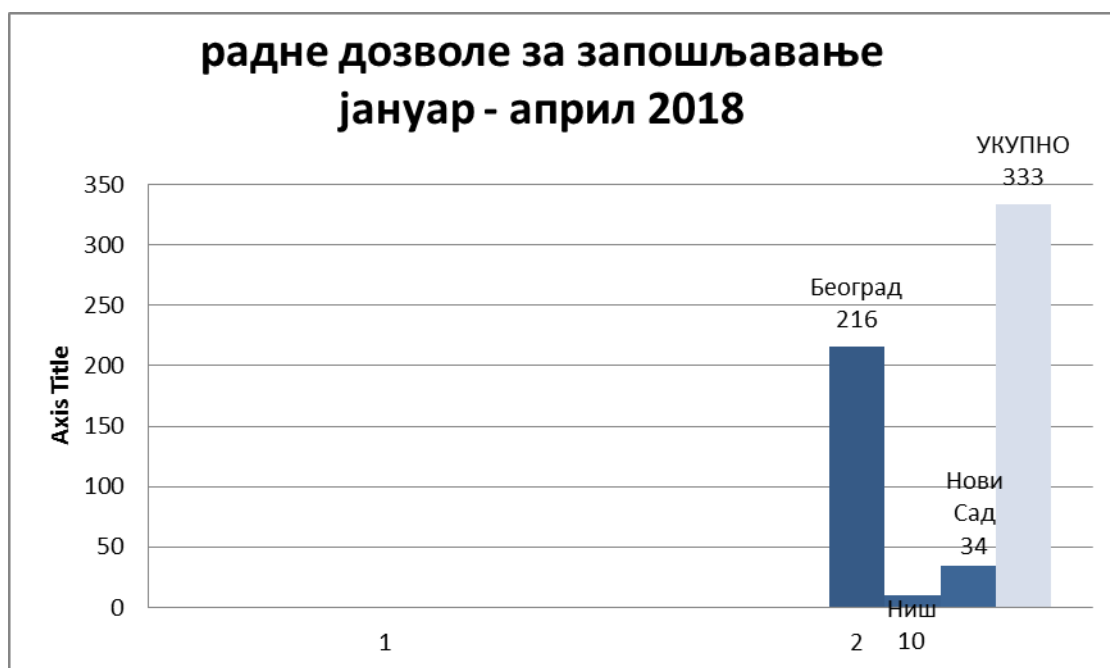
У периоду од јануара до априла 2018. године, од укупно издатих дозвола за рад, највише је издато у Националној служби за запошљавање, Филијала за град Београд, затим Филијала Нови Сад и Филијала Ниш.

Графикон 2.

Такође, у истом периоду у Националној служби за запошљавање, Филијала за град Београд, издато је највише радних дозвола за запошљавање.

Графикон 3.

Пракса је показала да од почетка примене Закона о запошљавању странаца постоји велико интересовање послодаваца, када су у питању интереси Републике Србије или међународно прихваћене обавезе да се омогући да странац што пре ступи на рад. Како су питању по правилу висококвалификовани странци, чији је know-how од великог значаја за даљи развој пословног окружења у Републици Србији, предлаже се наведена измена.

Анализа напред наведених података показује свакако позитивне ефекте примене Закона о запошљавању странаца, који дају много прецизнију слику о броју и кретању странаца који остварују права по основу рада у Републици Србији, имајући у виду потпуно уређивање материје која се односи на запошљавање странаца и остваривања права на рад.

2) Који су жељени циљеви доношења закона?

Основни разлог за доношење овог закона јесте прецизирање и уређивање појединих одредаба у циљу ефикаснијег спровођења прописа у пракси, као и развијање повољнијег пословног окружења.

Наведене измене ће допринети бољем позиционирању Републике Србије, у смислу увећаног обима инвестиција у Републику Србију, посебно када је у питању ангажовање висококвалификованих стручњака који обављају послове од интереса за Републику Србију, односно када су у питању послови од међународног значаја.

3) Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења акта?

Предложене измене односе се на материју која се мора уредити законом, тако да није било могуће решење проблема на други начин.

4) Зашто је доношење акта најбољи начин за решавање проблема?

Имајући у виду да је основни разлог за доношење овог закона детаљније уређивање појединих питања у циљу ефикаснијег спровођења прописа у пракси, затим, да се предложене измене односе на материју која се мора уредити законом, али и хитност у поступању, произилази да друге регулаторне опције, попут доношења новог закона, или нерегулаторне опције, попут информационаих кампања, нису могуће.

5) На кога и како ће највероватније утицати решења у закону?

Утицај који овај пропис производи је свакако позитиван, јер се област издавања дозволе за рад прецизније уређује у односу на поједине категорије странаца. Наведене измене доприносе и поједностављењу и скраћењу самог поступка издавања радне дозволе.

Решења из овог закона утицаће пре свега на послодавце којима се скраћењем период за који се спроводи тест тржишта рада, омогућава да благовремено, без застоја обавља послове који су и од интереса за Републику Србију, али и за одређене категорије странаца обухваћене изменама и допунама закона.

6) Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Примена овог закона неће створити трошкове ни грађанима ни привреди, с обзиром да се овим прописом не уређује никаква нова финансијска обавеза привредним субјектима и грађанима, нити је потребно обезбедити финансијска средства за спровођење овог закона.

Напротив, очекује се да ће измене и допуне закона имати позитивне ефекте на буџет Републике Србије.

7) Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

Овај закон нема за последицу стварање трошкова, с обзиром да не предвиђа финансијске обавезе, а његово спровођење у смислу обављања послова поверено је органима који постоје и који су до сада обављали исте послове.

Очекиване позитивне последице доношења предложених измена и допуна Закона о запошљавању странаца су: потпуније уређивање материје која се односи на запошљавање странаца и остваривање права на рад, омогућавање запошљавања странаца под утврђеним условима кроз увођење поједностављеног поступка у одређеним случајевима и скраћење периода спровођења теста тржишта рада, сагледавање укупног броја и кретања странаца који остварују права по основу рада у Републици Србији чиме ће се обезбедити прецизнија слика о миграционим кретањима, стварање повољнијег пословног окружења што ће за резултат имати и повећан обим инвестиција, а самим тим и позитивне ефекте на буџет Републике Србије.

- 8) Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

Закон нема директног утицаја на стварање нових привредних субјеката, имајући у виду да се овим законом врши само прецизирање постојећих законских решења.

Када је у питању утицај на тржишну конкуренцију, очекује се да ће измене Закона пре свега допринети бољем положају Републике Србије када су у питању послови од општег интереса за Републику Србију и међународно прихваћене обавезе.

- 9) Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону?

Предвиђа се усвајање овог закона по хитном поступку без одржавања јавне расправе, али обављени су бројни директни разговори са заинтересованим лицима на које измене закона утичу.

- 10) Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа?

Национална служба за запошљавање већ примењује постојећи закон, те располаже довољном кадровском и техничком опремљеношћу за ефикасно извршавање поверених послова.

Након доношења овог закона, извршиће се информисање запослених који обављају послове везане за примену закона у Националној служби за запошљавање. Такође, извршиће се усклађивање подзаконског акта којим се ближе уређују начин издавања, односно продужења дозволе за рад, начин доказивања испуњености услова и потребни докази за издавање, односно продужење дозволе за рад и облик и садржина дозволе за рад.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања надлежно је за спровођење овог закона, за његову уједначену примену на територији Републике, као и за давање мишљења о његовој примени, док инспекцијски надзор над испуњавањем услова за запошљавање странаца врши Инспекторат рада, такође јединствено на целој територији Републике.

VII. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ЗАПОШЉАВАЊУ СТРАНАЦА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ

а) Радна дозвола за запошљавање

Члан 16

Радна дозвола за запошљавање издаје се на захтев послодавца, у складу са стањем на тржишту рада, под условима да послодавац:

1) пре подношења захтева за радну дозволу за запошљавање није отпуштао запослене услед технолошких, економских или организационих промена на радним местима за које се тражи радна дозвола за запошљавање, у складу са прописима о раду;

2) месец ДЕСЕТ дана пре подношења захтева за радну дозволу за запошљавање није пронашао држављане Републике, лица која имају слободан приступ тржишту рада или странца са личном радном дозволом, одговарајућих квалификација са евиденције организације надлежне за послове запошљавања;

„2А) ИЗУЗЕТНО ОД ОДРЕДБЕ СТАВА 1. ТАЧКА 2) ОВОГ ЧЛАНА, КАДА ЈЕ ТО У ИНТЕРЕСУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЛИ ТО НАЛАЖУ МЕЂУНАРОДНО ПРИХВАЋЕНЕ ОБАВЕЗЕ, МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ ЗАПОШЉАВАЊА МОЖЕ ОДРЕДИТИ И РОК КРАЋИ ОД ДЕСЕТ ДАНА;”

3) приложи предлог уговора о раду или другог уговора којим се остварују права по основу рада, у складу са законом.

Радна дозвола за запошљавање издаје се за запошљавање странца који има одобрење за привремени боравак и испуњава све услове из захтева послодавца који се односе на одговарајућа знања и способности, квалификације, претходно искуство и др.

ИЗУЗЕТНО, КАДА ЈЕ ТО У ИНТЕРЕСУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЛИ ТО НАЛАЖУ МЕЂУНАРОДНО ПРИХВАЋЕНЕ ОБАВЕЗЕ, ПРИВРЕМЕНА РАДНА ДОЗВОЛА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ МОЖЕ СЕ ИЗДАТИ СТРАНЦУ КОЈИ ИСПУЊАВА СВЕ УСЛОВЕ ИЗ ЗАХТЕВА ПОСЛОДАВЦА КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ОДГОВАРАЈУЋА ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ, КВАЛИФИКАЦИЈЕ, ПРЕТХОДНО ИСКУСТВО И ДР., УЗ ПРЕТХОДНО ПРИБАВЉЕНУ САГЛАСНОСТ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ, ПОД УСЛОВОМ ДА ЈЕ СТРАНАЦ ПОДНЕО ЗАХТЕВ ЗА ПРИВРЕМЕНИ БОРАВАК.

РАДНА ДОЗВОЛА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА ИЗДАЈЕ СЕ ЗА ПЕРИОД КОЈИ НЕ МОЖЕ БИТИ ДУЖИ ОД 45 ДАНА.

Радна дозвола за запошљавање издаје се за планирани период запослења, а најдуже док траје привремени боравак.

**ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**
1. Овлашћени предлагач прописа – Влада

Обрађивач: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

2. Назив прописа

Предлог закона о измени и допуни Закона о запошљавању странаца.

Draft Law on Amendment and Addition to the Law on Employment of Foreigners

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум),

а) Одредба Споразума која се односе на нормативну садржину прописа

Наслов V Кретање радника, пословно настањивање, пружање услуга, кретање капитала

Поглавље I Кретање радника

Члан 49,

Поглавље II Пословно настањивање

Члан 53 и 58

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

д) Веза са Националним програмом за интеграцију Републике Србије у Европску унију

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) Навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

б) Навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

в) Навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

Приликом доношења Закона о запошљавању странаца извршено је усклађивање са релевантним прописима Европске уније. Предложеном изменом и допуном Закона о запошљавању странаца не врши се усклађивање, већ се само прецизира одредба овог закона, којом се врши поједностављење и скраћење поступка издавања радне дозволе за запошљавање.

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

Не.

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

С обзиром да се Предлогом закона о измени и допуни Закона о запошљавању странаца не врши усклађивање са одговарајућим прописима Европске уније, нису извршене консултације са Европском комисијом.